

VIJESTI

ICCEES IX WORLD CONGRESS 2015

(Makuhari, Japan, 3.–8. kolovoza 2015.)

U japanskom Međunarodnom kongresnom centru *Makuhari Messe*, u novo-urbaniziranom području Mihama-ku na sjeverozapadu prefekture Chiba, od 3. do 8. kolovoza 2015. godine održan je *ICCEES IX World Congress – IX. svjetski kongres ICCEES-a*, Međunarodnoga vijeća za srednjoeuropske i istočnomeuropske studije (*The International Council for Central and East European Studies*). Već time što je, za razliku od prethodnih osam održanih u Europi i Sjevernoj Americi – po prvi put u 40-ogodišnjem postojanju ICCEES-a – organiziran u Aziji, osiguran mu je povijesni značaj. Uz ICCEES njegovi su suorganizatori i Znanstveno vijeće Japana (*Science Council of Japan*) te Japansko vijeće za ruske i istočnomeuropske studije (*The Japan Council for Russian and East European Studies: JCREES*), sastavljeno od šest uglednih organizacija za rusističke, istočnomeuropske i slavističke studije ruskoga jezika, književnosti i povijesti te komparativne ekonomske studije. To su: *The Japanese Association for Russian and East European Studies*; *The Japan Association for the Study of Russian Language and Literature*; *The Japanese Society for Slavic and East European Studies*; *The Japanese*

Society for the Study of Russian History; *The Japan Association for Comparative Economic Studies* i *The Japan Society for the Study of Slavic Languages and Literatures*.

Pod nazivom Međunarodni odbor za sovjetske i istočnomeuropske studije (ICSEES: *International Committee for Soviet and East European Studies*) ICCEES je osnovan 1974. godine u Kanadi (Banff, Alberta), kao krovna organizacija za koordinaciju međunarodne istraživačke suradnje američkih, engleskih i kanadskih znanstvenika. U Berlinu je 1988. godine preimenovan u Međunarodno vijeće sovjetskih i istočnomeuropskih studija (ICSEES: *International Council for Soviet and East European Studies*), a krajem hladnoga rata 1993. godine u gradu Tampere u Finskoj u sadašnji ICCEES. Do danas je prerastao u svjetski savez nacionalnih udruga ne samo za slavenske već i za euroazijske studije, zahvaljujući kontinuiranu pridruživanju brojnih članica međunarodnoga ugleda, kao što su – AACPCS: *Australasian Association for Communist and Post-Communist Studies*, Australija; AIS: *Associazione Italiana degli Slavisti*, Italija; ANZSA:

Australian and New Zealand Slavists' Association, Australija; ASEES: *Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies*, Sjedinjene Američke Države; BASEES: *British Association for Slavonic and East European Studies*, Ujedinjeno kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske; CAREECAS: *Chinese Association for Russian, East European and Central Asian Studies*, Narodna Republika Kina; CAS: *Canadian Association of Slavists*, Kanada; DGO: *Deutsche Gesellschaft für Osteuropakunde*, Savezna Republika Njemačka; FAREES: *Finnish Association for Russian and East European Studies*, Republika Finska; JCREES: *The Japan Council for Russian and East European Studies*, Japan; KASS: *Korean Association of Slavic Studies*, Koreja; SBES: *Centre Belge d' Études Slaves*, Kraljevina Belgija; te *Swedish Society for the Study of Russia, Central and Eastern Europe and Central Asia*, Kraljevina Švedska.

Mijenjanje prvotnoga naziva ICSEES u ICCEES odraz je ne samo širenja i nadraštanja njegove ishodišne organizacijske strukture već napose povijesno značajnih geopolitičkih, državnopravnih, ekonomskih, socijalnih i kulturnih promjena unutar određenoga područja znanstvenih istraživanja: Srednje, Jugoistočne i Istočne Europe. O kritičko-spoznajnom senzibilitetu, kao i dinamici recentnih znanstvenoistraživačkih promišljanja kojima je interdisciplinarno praćen i osvještavan njihov značaj, rječito svjedoče

tematske okosnice svih devet dosada održanih svjetskih kongresa ICEES-a (od kojih četiri ICSEES-a). Među njima, primjerice: kraj hladnoga rata na četvrtome u Engleskoj 1990.; Europska Unija na sedmom u Njemačkoj 2005.; ili pak na osmom u Švedskoj 2010. – mogućnosti i perspektive međunarodne suradnje u Euroaziji, od kojih su mnoge aktualizirane i realizirane upravo na posljednjem, IX. svjetskom kongresu ICEES-a u Japanu 2015. godine. Po deveti put njime je znatno obogaćena tradicija, započeta 1975. godine u Kanadi (Banff, Alberta) *Prvim svjetskim kongresom sovjetskih i istočno-europskih studija – I. World Congress for Soviet and East European Studies*. Redovita kongresna okupljanja, popraćena nizom zapaženih izdanja, tematski koncipiranih zbornikā izabranih izlaganja,¹ organizirana su otada svakih pet godina u nekoj drugoj zemlji. Dosada su to bile: SR Njemačka (Garmisch-Partenkirchen, 1980.), SAD (Washington, 1985.), Ujedinjeno Kraljevstvo (Harrogate, 1990.), Poljska (Varšava, 1995.), Finska (Tampere, 2000.), Njemačka (Berlin, 2005.) i Švedska (Stockholm, 2010.).

Cjelokupan, ambiciozno planirani program IX. svjetskog kongresa ICCEES-a uspješno je realiziran pod sloganom *Makuhari – Where Many Wests Meet Many Easts* (*Makuhari – gdje mnogi »Zapadi« upoznaju mnoge »Istoke«*). Nakon svečanosti otvorenja, plenarnoga zasjedanja i banketa dobrodošlice prvoga dana, bio je raspoređen u pet paralelnih cjelodnevn-

¹ Usp. npr. *East European History. Selected Papers of the Third World Congress for Soviet and East European Studies*. Ed. by S. J. KIRSCHBAUM. Bloomington: Slavica Publishers, Inc. Indiana University, 1989.; *Eastern Europe and the West. Selected papers from the Fourth World Congress for Soviet and East European Studies*. Ed. by J. MORISON. Harrogate, 1990.; *Language And Society In Post-communist Europe: Selected Papers From The Fifth World Congress Of Central And East European Studies*, Warsaw, 1995. Ed. by J. A. DUNN. Palgrave Macmillan, 1999.

nih zasjedanja (*Session I–V*). U njihovu je okviru 1310 sudionika iz 60 zemalja svijeta sa svih kontinenata sudjelovalo u radu sveukupno 378 interdisciplinarnih sekcija u obliku panela i tematskih okruglih stolova, kao i posebnih događanja – tematskih sjednica, međunarodnih simpozija, panelnih diskusija i predstavljanja najnovijih izdanja knjiga.

Svečanost otvorenja započela je pozdravnim porukama dobrodošlice koje su uzvanicima i sudionicima uputili: predsjednik ICCEES-a Graeme GILL, predsjedatelj JCREES-a Mitsuyoshi NUMANO te potpredsjednik Znanstvenoga vijeća Japana Keisuke HANAKI. Nakon sažeta izvješća tajnika Organizacijskoga odbora Kimitake MATSUZATO-a uslijedila su i srdačna pozdravna obraćanja supredsjedatelja ovoga Odbora Nobua SHIMOTOMAIA, kao i gradonačelnika Grada Chibe Toshihita KUMAGAIA. U završnom dijelu svečanosti *Pozdravno pismo* potpredsjednika Parlamenta i ministra vanjskih poslova Japana pročitao je Kimitaka MATSUZATO, a poruku dobrodošlice japanskoga premijera Shinza ABEA zamjenik tajnika Organizacijskoga odbora Masumi KAMEDA.

Nakon kratke stanke pozornost prepuna auditorija pobudila su prva tri izlaganja plenarnoga zasjedanja, najavljena kao *The »Summit« Meeting of the Former Prime Ministers of Russia, Japan, and South Korea: »Pivot to Asia«, the Rise of China, and the Future of Eurasia* kojim su predsjedali Nobuo SHIMOTOMAI i Yuko ADACHI. Na ovom *Sastanku »na vrhu« bivših premijera Rusije i Japana te bivšega ministra vanjskih poslova Južne Koreje* – Sergej STEPŠIN, Yasuo FUKUDA i Han SUNG-JOO razmijenili su zanimljive misli o najnovijem razvoju događaja naznačena tematskoga niza:

»Pivot u Aziji«, uspon Kine i budućnost Euroazije.

Kongresni radni program od drugoga se dana odvijao prema planiranu rasporedu u pet paralelnih cjelodnevnih zasjedanja na kojima je s najrazličitijih aspekata živo aktualizirana raznovrsna problematika brojnih disciplina slavističkih i euroazijskih istraživanja u područjima društvenih i humanističkih znanosti. To su: antropologija, bibliotekarstvo i informacijske znanosti, digitalizacija, ekonomija, elektronički mediji, estetika, etika, etnologija, digitalizacija, filmologija, filozofija, informatologija, judaistika, kazalište, književnost, kriticizam, lingvistika, muzikologija, obrazovanje, paleografija, pedagogija, politologija (napose javna administracija te transregionalni i međunarodni odnosi suradnje i konflikata), povijest, povijest umjetnosti, psihologija, pravo (napose sudska praksa), religijski studiji, sociologija, socijalna skrb, socijalna teorija i metode istraživanja, zemljopis te ženski studiji.

Srednjovjekovnoj problematici posvećene su bile dvije panelne diskusije, kao i nekoliko individualnih izlaganja u različitim sekcijama. Pod naslovom *Transcription, Translation, Transformation. Hidden Dynamism in Medieval Slavic Manuscripts* (Sekcija IV–2–25, predsjedatelj: Fumiaki HATTORI) profiliran je tematski okvir rasprave *Transkripcija, prevođenje, transformacija. Skrivena dinamika u srednjovjekovnim slavenskim rukopisima*. U izlaganju *Rethinking the Medieval Translation of Slavic Hagiography* Karine ÅKERMAN SARKISIAN na leksičkim je aspektima ranih prijevođa bizantskoga *Žitija sv. Onofrija* utemeljila svoje *Promišljanje srednjovjekovnoga prevođenja slavenske hagiografije* kao svjesne prevodilačke strategije koja:

a) osporava koncepciju doslovnosti kao osnovnoga tipa renderiranja (procesa stvaranja slika) u srednjovjekovnoj slavenskoj hagiografiji; b) primjenjuje postupke koji su u suvremenim teorijama prevođenja označeni pojmovima lokalizacije, globalizacije, domestikacije i egzotizacije. Za analizu *From Transcription to Transformation: The Role of Scribes in the Medieval South Slavic Societies – Od transkripcije do transformacije: uloga pisara u srednjovjekovnim južnoslavenskim društvima*, Keiko MITANI odabrala je primjer prenošenja i širenja triju južnoslavenskih verzija *Priče o Akiru Premudrom* u multikulturalnim srednjovjekovnim zajednicama Južnih Slavena na Balkanu. S idejnim polazištem u teoriji Skopos (*Skopos Theory*) o znatnoj uvjetovanosti prevođenja njegovom svrsishodnošću, istaknula je važnost multifunkcionalnoga posredništva pisara u prerađbi izvornih tekstova namijenjenih određenoj zajednici primatelja. U izlaganju *Bringing the Multi-Literacy and Multiculturalism of the Croatian Medieval Period to the Present Day: The Newly-Found »Parchments in Jeans«* Anica VLAŠIĆ-ANIĆ aktualizirala je fenomene višepismenosti i multikulturalnosti hrvatskoga srednjovjekovlja: novootkrivene »pergamente u trapericama«. Vlastita otkrića hrvatskoglagoljskih, latinskih, hebrejskih i hebrejsko-aramijskih pergamentnih fragmenata od 13. do 15. stoljeća u knjižnicama kapucinskih samostana u Hrvatskoj, Sloveniji i Italiji, predstavila je s nekoliko najbitnijih aspekata interdisciplinarnih istraživanja ovih fenomena. Kristina ANDERS kao izlagačica-diskutantica u završnoj se sintezi svih iznesenih teza kritičko-analitički osvrnula na znanstvenoistraživačke rezultate rada čitave sekcije.

U središtu panelne diskusije *Writers and Writings in Religious Diversity of Medieval Russia* bili su *Pisci i spisi u religijskoj raznolikosti srednjovjekovne Rusije* (Sekcija V–1–18, predsjedateljica: Anica VLAŠIĆ-ANIĆ). U izlaganju *The Mstislav Gospel – Reconsidered* Fumiaki HATTORI izvijestio je o *Preispi-tivanju Mstislavljeva evanđelja* s početka 12. stoljeća, jednoga od najstarijih lekcionara iz razdoblja Kijevske Rusije. Dosadašnji rezultati potvrđuju da implikacije njegove konzervativnosti u odnosu na organizaciju lekcija ranijih lekcionara zahtijevaju dodatna istraživanja i objašnjenja. Kiyoharu MIURA pozornost je posvetio temi istraživanja svijesti srednjovjekovnih ruskih autora vjerskih dokumenata koji osporavaju poganske običaje (*A Study of Awareness of Medieval Russian Authors of Impeachment Documents of Pagan Customs*). Prema predstavljenim rezultatima proces usvajanja pravoslavne doktrine u narodnim običajima srednjovjekovne Rusije, kao i uspostavljanje kanona vjerskih spisa, nerijetko je otežavalo prikriveno, ali očito osporavanje pravoslavlja. Kristina ANDERS predstavila je *Unknown Manuscript: the first Old Testament Translation from Hebrew to Russian and its Peculiarities – Nepoznati rukopis: prvi prijevod Staroga zavjeta s hebrejskoga na ruski i njegove osobitosti*. Dosada je neopisan, neistražen i neobjavljen, a čuva se u ruskoj Državnoj biblioteci u Moskvi pod naslovom *Opyt perevoda točnago vethosvjaščennyh knjig iz podlinnago evrejskogo na rossijskij, po evrejskomu perevodu kak oni samy perevodjat, s priloženiem nekotoryh ih iz 'jasnenij učinen namestnikom iereem Mikhailom Fotinskim 1806 goda*. Rad sekcije završen je analitičko-kritičkim prosudbama osnovnih teza svih triju autorskih izlaganja na koja se, kao

izlagačica-diskutantica, sažeto osvrnula Karine ÅKERMAN SARKISIAN.

U programu ostalih sekcija problematiki srednjovjekovlja bila su posvećena sljedeća izlaganja: Márte FONT, *The History of the Dynastic Relationships in the Middle Ages in the Central and Eastern Europe – Povijest srednjovjekovnih dinastičkih odnosa u Srednjoj i Istočnoj Europi*; Stanisław SROKA, *Struggles for Ruthenia between Poland and Hungary in the Late Middle Ages (the 14th–15th Centuries) – Borbe za Ruteniju između Poljske i Mađarske u kasnom srednjem vijeku (14.–15. stoljeću)*; te Atsuo NAKAZAWA, *On Cultural History of Medieval Russia – O kulturnoj povijesti srednjovjekovne Rusije*.

Univerzalne slavističke lingvističke teme bile su predmetom rasprave okrugloga stola koji je vodio Motoki NOMACHI: *Lexical and Grammatical Conceptualization of Boundary: Its Unity and Diversity in the Slavic Languages – Leksička i gramatička konceptualizacija granične uvjetovanosti: njihovo jedinstvo i različitosti u slavenskim jezicima*. O rezultatima istraživačkih pristupa ovoj problematici s tipološkoga i povijesnoga stajališta u svojim su izlaganjima raspravljali: Ljudmila POPOVIĆ, *Expletive Negation in Constructions with the Conjunctions POKA and Its Analogues in Slavic as a Transitional Phenomenon between Negation and Affirmation – Ekspletivna negacija u konstrukcijama s veznikom POKA i njihove analogije u slavenskim jezicima kao prijelazni fenomen između negacije i afirmacije*; Karolína SKWARSKA, *Where does Syntax end and Semantics begin in the Description of Properties of Slavic Verbs? – Gdje završava sintaksa i počinje semantika u opisu svojstava slavenskih glagola?*; te

Anatolij ZAGNITKO, *Borders of Categories: Levels, Types and Directions of Transformations – Granice kategorija: razine, tipovi i pravci preobrazbi*. Iz panelne diskusije (voditelj: Masanori TSUTSUMI; diskutant: Keiko MITANI) *Exploring Various Perspectives on the Study of South Slavic Verbs – Istražujući različite perspektive u proučavanju južnoslavenskih glagola* izdvajamo izlaganja: Kaname OKANO, *Verbs of Oscillation in South Slavic: A Case Study in Lexical Typology (Glagoli oscilacije u južnoslavenskim jezicima: studija slučaja u leksičkoj tipologiji)*; te Eleonore YOVKOVE-SHII, *Imperfectivity and Evidentiality in Bulgarian (Imperfektivnost i evidencijalnost u bugarskom jeziku)*.

I svakodnevni posebni program obilovao je nizom večernjih događanja: tematskih sjednica, međunarodnih simpozija, panelnih diskusija i svečanih predstavljanja najnovijih izdanja knjiga. Na Kanda University of International Studies (Makuhari) 7. kolovoza predstavljeno je i jedno iz Hrvatske: *Daniil Harms, Pucanj ispred*. Izbor, prijevod i komentar: Anica Vlašić-Anić. Grafike: Danijel Žeželj. Zagreb: Petikat, 2014.

Kongres je završen svečanim zatvaranjem i oproštajnom zabavom za sve sudionike kojima su organizatori ujedno uputili i srdačan poziv za sudjelovanje na idućem – ICCEES X World Congress 2020 koji će se održati u Kanadi 2020. godine, a službeni će jezici biti, već tradicionalno: engleski, ruski, francuski i njemački. Za njegove organizatore, ali i buduće sudionike, uspjesi IX. svjetskoga kongresa ICCEES-a doista su ohrabrujući i obvezujući. Postignuti su zahvaljujući i predanu angažmanu svakoga člana njegova Međunarodnoga programskoga odbora ponaosob, a to su: Kimitaka

MATSUZATO (predsjednik), Thomas BREMER, Tadayuki HAYASHI, Yosiro IKEDA, Michiko IKUTA, Madoka INOUE, Masumi KAMEDA, Keiko MITANI, Tetsuo MOCHIZUKI, Motoki NOMACHI, Kyohei NORIMATSU, Mitsuyoshi

NUMANO, Atsuchi OGUSHI, Natsuko OKA, Nobuo SHIMOTOMAI, Yosifuru TSUCHIYA, Akira UEGAKI, Toshihiro UENO, Peter WALDRON i Takeshi YUASA.

ANICA VLAŠIĆ-ANIĆ

MILAN MIHALJEVIĆ – DOBITNIK DRŽAVNE NAGRADE ZA ZNANOST ZA 2015. GODINU

Milan Mihaljević, znanstveni savjetnik Staroslavenskoga instituta u Zagrebu, svojom je knjigom *Slavenska poredbena gramatika, 2. dio: Morfologija, Prozodija, Slavenska pradomovina* (Školska knjiga, Zagreb 2014.) postao dobitnik Državne nagrade za znanost za 2015. godinu. Knjiga je nastala desetak godina nakon prvoga dijela *Slavenske poredbene gramatike: I. Uvod i fonologija* (Školska knjiga, Zagreb 2002.) kao rezultat njegova dugogodišnjega predavačkog rada. Odluku o dodjeli Državne nagrade donio je Hrvatski sabor 22. prosinca 2016., a svečano je dodijeljena 29. prosinca iste godine. Treća je to nagrada ovoga uglednog filologa. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti dodijelila mu je 2003. godine godišnju nagradu za *Slavensku poredbenu gramatiku: 1. dio*, a Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku uručilo mu je 2015. godine na *Petim hrvatskim sintaktičkim danima* nagradu *Adolfo Veber Tkalčević* za doprinos istraživanju sintakse crkvenoslavenskoga i hrvatskoga jezika.

Milan Mihaljević jedan je od najistaknutijih hrvatskih jezikoslovaca i najuspješnijih istraživača hrvatske i slavonske jezične starine. Zahvaljujući dobru poznavanju općega jezikoslovlja i glagoljičnoga hrvatskog srednjovjekovnog korpusa tijekom svoga dugogodišnjeg rada objavio je znanstvene radove zavidne razine. Zaslužan je za modernizaciju fonoloških i morfoloških istraživanja starih hrvatskih tekstova, a osobitu vrijednost imaju njegova istraživanja sintakse i leksika toga korpusa.

Milan Mihaljević rođen je 2. prosinca 1955. godine u Zagoričanima pokraj Livna. Osnovnu je školu i gimnaziju završio u Vinkovcima te je 1978. godine na Filozofskom fakultetu u Zagrebu diplomirao studij opće lingvistike i filozofije (oboje kao A predmet). Magistrirao je lingvistiku 1981. godine radom *Odnos sintakse i semantike u lingvističkoj teoriji Noama Chomskoga*, a doktorirao 1985. godine disertacijom *Generativna fonologija hrvatske redakcije crkvenoslavenskog jezika*. Iste je godine dobio međunarodnu Herderovu stipendiju te se kao stipendist